

Emajlirec

glasilo delovne organizacije emo celje

LETO XXXVII - ŠT. 15-16 - 15. SEPTEMBER 1987

REFERENDUM V NAŠI DO

O čem se bomo odločali na referendumu

Na referendumu se bomo odločali o spremembah in dopolnitvah naslednjih samoupravnih aktov:

- Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev skupne porabe.

- Pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev skupne porabe

- Statut TOZD (DSSS)

- Zakon o celotnem prihodku in dohodku
- Zakon o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela

- Družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS

- Družbeni dogovor o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS.

Kljub temu, da se prepisovanja določil zakonov v samoupravne splošne akte izogibamo, je potrebnih nekaj konkretnih dopolnitev za katere se dogovarjamo samo DO in ki zaradi tega v podrobnosti niso urejene v zakonih.

- osebne dohodke na podlagi rezultatov upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi (minulo delo)

- sredstva za neposredno skupno porabo

2. Skozi oba akta se vedno ponavljajo usmeritve, da je potrebno naše bruto OD planirati in obračunavati (izplačevati) v skladu z zakonom, družbenim dogovorom in letnimi usmeritvami. To je potrebno zato, da ne bi do podrobnosti navajali vseh določil zakonodaje in dogovora (na primer izračun družbeno primarnega obsega OD, da ne bi bili prekoračitelji), ki se bodo letno spreminjala.

3. Več členov, ki govorijo o merilih delovne uspešnosti (ku) se črta, več členov pa tudi dopolni tako, da so v obeh aktih določene le osnove in merila delovne uspešnosti, vse podrobnosti okrog meril, uvajanje novih ter ukinjanje starih meril in podobno pa bo urejal poseben pravilnik o merilih delovne uspešnosti, sprejeman na delavskih svetih.

Te dopolnitve so potrebne zato, da lahko v skladu s prakso čim hitreje in neposredno ugotovljamo delovno uspešnost preko v danem trenutku najbolj aktualnih meril.

4. Dodano je posebno poglavje s člani, ki urejajo osebne dohodke delavcev, za katere je ugotovljeno, da so odgovorni za nelikvidnost, motnje v poslovanju oz. za izgubo v poslovanju.

V tem poglavju je določen tudi postopek o ugotavljanju stopnje odgovornosti ter seveda konkretno zmanjšanje OD v primerih ugotovljene odgovornosti, ki lahko znaša od 5 % do 30 % zneska povprečnega OD tega delavca, izplačanega v zadnjem trimesečju pred mesecem, ko je sklep o zmanjšanju postal dokončen. Takšno zmanjšanje lahko traja od 3 do 12 mesecev.

5. Zaradi novega pojmovanja minulega dela se vse osnove in načela, ki so dosedaj minulo delo (delovna doba in stalnost), prenesejo v živo delo. To pomeni, da se bodo vsi dodatki oz. OD iz naslova delovne dobe in stalnosti še naprej izplačevali tako kot doslej, vendar ne več pod pojmom »minulo delo«, ampak v okviru živega dela, tako da praktično ni nobenih sprememb pri tem delu OD.

6. Ker smo želeli bistveno bolj stimulirati inovativno delo, le-te spremembe na novo ureja poglavje o osnovah in merilih za OD na osnovi inovacij. V obeh aktih se urejajo resnično le osnove in merila, vse ostale podrobnosti, ki se lahko večkrat spreminjajo, pa se urejajo v po-

Kako in kdaj odločamo

Zaradi razlogov, ki bodo pojasnjeni kasneje, moramo priprave in samo izvedbo referendumu nekoliko pospešiti, tako da je terminski program naslednji:

1. 9. septembra je bilo tolmačenje gradiva predsednikom DS TOZD (DSSS), predsednikom samoupravnih delovnih skupin, predsednika SSA TOZD (DSSS) ter predstavnikom DPO po TOZD in DSSS.

2. 10. septembra so bile seje delavskih svetov, na katerih se je razpisal referendum s predhodno javno razpravo.

3. Javna razprava traja do 22. septembra, vse pripombe pa se obdelajo na komisijah za pregled samoupravnih aktov 23. septembra.

4. Izvedba referendumu 25. septembra.

5. Razglasitev rezultatov 28. septembra.

6. Potrditev rezultatov na DS TOZD (DSSS) do 30. septembra.

Kakšne so bistvene spremembe in dopolnitve naših aktov

a) V samoupravnem sporazumu in pravilnikih, ki urejajo področje delitve OD

1. Uvaja se pojem »bruto osebnih dohodkov«, kateri se delijo na: - osebne dohodke za živo delo

Zakaj moramo odločati

Samoupravne akte spreminjamo bodisi zato, ker OD oz. TOZD sama spreminja akte, ki urejajo posamezna področja, ali pa zato, ker se je spremenila zakonodaja in se morajo te spremembe odraziti tudi v samoupravnih splošnih aktih.

V našem primeru se je v glavnem spremenila zakonodaja, in sicer:

Vemo, kaj hočemo, vemo, da je naša usoda samo v naših rokah in v naši socialistični samoupravni in neuvrščeni Jugoslaviji

sebnem pravilniku, ki ga bodo sprejemali delavski sveti. Omeniti velja, da znaša višina najmanjšega nadomestila (OD) 10.000 din in da se vrednostna lestvica nadomestil za inovacije revalorizira kvartalno, tako da bi se lahko sledilo inflacijskim porastom vrednosti.

7. Zakon in dogovor uvajata pojem novega minulega dela kot integralne postavke v bruto OD. To pomeni, da mora DO ob uspešnem poslovanju namenjati določen del bruto OD za minulo delo, seveda v okviru družbeno sprejemljive mase bruto OD, izračunane po metodologiji družbenega dogovora.

Resnična novost vseh dopolnitev obeh aktov so kriteriji in merila, kako se bo razdelila masa OD iz naslova minulega dela, na delavce v naši DO.

Predlagata se dve varianti, pri čemer naj tu postavimo drugo varianto, ki daje večji poudarek delovni dobi v DO EMO in s tem večji OD iz naslova minulega dela tistim delavcem, ki so dalj časa v naši DO:

– OD iz let pred obračunskim obdobjem, za katerega se obračunava minulo delo, izražen v opravljenih delovnih urah.

– OD iz tekočega živega dela, izražen s faktorjem razpona vrednotenja za delo in nalogo, na katero je delavec trenutno razporejen

– delovna doba v DO EMO

Konkretno se OD iz naslova minulega dela za delavce izračuna takole (varianta II):

– vsota del. ur. zadnjih 2 let $\times$ faktor razpona $\times$ leta del. dobe DO = število enot minulega dela/delavca

– Mada OD za minulo delo: suma enot minulega dela za DO = vrednost enote minulega dela

– Vred. enote minulega dela $\times$ suma enot minulega dela = izplačani delež OD delavca na podlagi minulega dela.

8. Vse prejemke in izdatke, ki štejejo med poslovne stroške (na primer dnevnice, kilometrina in podobno) bo po novem urejal poseben pravilnik, sprejeman na delavskih svetih. To je potrebno zato, ker družbeni dogovor določa te vrednosti v procentih (na primer za kilometrino 30 % od cene super benzina), in bi bilo praktično nemogoče slediti revalorizaciji teh vrednosti preko referendumov ali vsaj delavskih svetov, zato se bodo v bodoče te vrednosti spreminjale z rastjo inflacije, procenti pa bodo stalni, kot bodo določeni in sprejeti v omenjenem posebnem pravilniku.

9. Poseben člen določa tudi višino OD, ki jih lahko TOZD izplačuje v primeru nelikvidnosti,

motenj v poslovanju in izgube, vendar gre tu le za zakonska določila, ki so se izvajala oz. veljala že dosedaj in jih zato nima smisla podrobneje navajati.

10. Zadnja bistvena dopolnitev se nanaša na sredstva skupne porabe, ki se v bodoče delijo na neposredno skupno porabo, zagotavlja pokrivanje vseh dosedanjih tovrstnih potreb, razen sredstev za stanovanjsko izgradnjo in investicije v objekte družbenega standarda, ki se štejejo v posredno skupno porabo in zagotavljajo iz čistega dohodka.

Seveda pa so sredstva za neposredno skupno porabo po novem integralni del bruto OD, zato jih bo potrebno v bodoče planirati v okviru rasti bruto OD in jih seveda z dobrim gospodarjenjem tudi ustvariti. Zato se bo neposredna skupna poraba v bodoče obračunavala tekoče kot osebni dohodki v okviru izračunane družbeno sprejemljive mase za našo DO, ne pa več iz sklada skupne porabe, ustvarjenega iz poslovanja v preteklem letu.

Seveda se predlaga, da se tudi v bodoče ta sredstva zbirajo oz. obračunavajo na nivoju DO, tako da bi bile vsem delavcem zagotovljene enake ugodnosti ne glede na trenutni gospodarski položaj posameznega TOZD.

b) V statutih TOZD oz. DSSS

1. Novost zakona je, da določa odgovornost organa upravljanja, tj. članov delavskega sveta v takem obsegu, da se sankcija ne nanaša zgolj na odpoklic ampak tudi na OD delavca, ki kot član organa upravljanja ni izvrševal svojih obveznosti vestno in v skladu s svojimi odgovornostmi in pooblastili. Prvič se za člane organa upravljanja določa ukrep oz. sankcija, ki odraža v zmanjšanju OD vse do zjamčenega OD, saj ni sporno, da zakon o združenem delu določa samo odgovornost za samoupravljalne funkcije.

2. Naslednja novost je v tem, da se odgovornost razširja ne samo na delavce, ki opravljajo poslovodne naloge temveč tudi na delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in drugih delavcev. Zakon našteva ukrepe (razrešitev, odpoklic, razporejanje, prenehanje delovnega razmerja, zmanjšanje OD, materialna in disciplinska odgovornost), ki jih je potrebno uporabiti zoper odgovorne delavce, ki so z nevestnim in neodgovornim delom pripeljali organizacijo v nelikvidnost, da ima motnje v poslovanju ali pa celo do izgube.

Kot bistveno novost je potrebno omeniti vlogo DO, ki se kaže zlasti v tem, da je na eni strani informirana o stanju v temeljni organizaciji na drugi strani pa ima pooblastila, zlasti če TOZD ne stori vseh tistih ukrepov, ki jih določa zakon.

3. Novost je razširitev predsanacijskega postopka in ne zajema samo motenj v poslovanju in izgube ampak se začne že v primeru nastale likvidnosti.

4. Novost zakona je tudi v tem, da se močno poudarja možnost ukrepanja družbeno politične skupnosti, ki mora reagirati tedaj kadar TOZD ne začne postopka za odpravo nelikvidnosti, motenj v poslovanju ali izgube v poslovanju. Zakon sicer ne določa katere samoupravne splošne akte mora TOZD uskladiti, zato pa iz same vsebine zakona izhaja značaj samoupravnega normiranja in na tej podlagi je možno ugotoviti katere spremembe so nujne v samoupravnih splošnih aktih. Menimo, da je potrebno uskladiti vse zgoraj navedene akte.

V statutu temeljne organizacije ja potrebno spoštovati zahteve zakona glede sprejemanja odločitev na DS, pristojnost organa, ki začne postopek, način vodenja zapisnika itd. V pravilniku o delovnih razmerjih je potrebno opredeliti razporejanje delavcev, ugotavljanje možnosti, prenehanje delovnega razmerja, v drugih aktih pa disciplinsko in materialno odgovornost.

Uskladitev pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo je posebej določena v tretjem odstavku 89. člena zakona. Gre za novost, ki je bila nepoznana dosedanja zakonodaji. Zakon namreč uvaja sankcijo zoper odgovorne delavce in člane organov upravljanja, ki se kaže v tem, da se njihov OD zmanjša sorazmerno njihovi odgovornosti in sicer vse do najnižje meje, ki ga predstavlja znesek z zakonom zjamčenega OD (prvi in drugi odstavek 89. člena zakona). V samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah in obveznostih med TOZD in DSSS je potrebno opredeliti obveznost po kateri mora pristojni organ delovne skupnosti obravnavati predlog organa SDK ali poslovodnega organa TOZD, o začetku postopka za ugotavljanje odgovornosti delovne skupnosti.

5. Spremembe statuta, ki se nanašajo na planiranje je potrebno spremeniti zaradi spremembe planskega zakona. Razlike glede na določanje zakonsko urejanje te materije so precejšnje in so v tem, da TOZD več ne sprejema svojih temeljev plana, ne sprejemajo se smernice in elementi, prav tako pa Zvezni zakon ne določa več obveznosti sprejemanja SaS o temeljih plana DO, ki so jih sklepali DS TOZD.

Ne odločamo se samo delavci EMO, ampak celotno združeno delo

Zmotno bi bilo misliti, da se referendumsko odločamo le v naši DO. Nasprotno, v celotnem gospodarstvu in negospodarstvu so že bili ali pa pravkar potekajo referendumski za uskladitev samoupravnih aktov.

Zaradi neuskajenosti zakonodaje, dogovora in usmeritev, kako uskladiti akte, je potrebna naglica v vseh delovnih organizacijah, tako kot pri nas. To pa ne pomeni, da se ne da informirati o predvidenih dopolnitvah, če jim le želimo prisluhniti.

Po nekaterih tolmačenjih so možni tudi 80 % OD lanskega leta, povečani za inflacijo tekočega leta, če aktov ne bi uskladili do konca septembra. Čeprav takšne skrajnosti niso primerne, se moramo zavedati, da je uskladitev aktov predvsem v našem interesu. Če že za drugega ne, pa zato, ker sicer ob uspešnejšem poslovanju ne bomo mogli izplačevati novega minulega dela (ampak le tekoče živo delo) pa tudi zato, ker ne bomo mogli koristiti sredstev skupne porabe in nekaterih povečanij ugodnosti, ki izhajajo iz določil družbenega dogovora.

Na koncu – kaj bomo sprejemali v oktobru na delavskih svetih

Kot je že bilo rečeno, se morajo referendumsko uskladiti le trije akti. Vse ostale podrobnosti bomo lahko urejali v pravilnikih, ki se bodo sprejemali na delavskih svetih. Le-ti so:

- Pravilnik o merilih delovne uspešnosti
- Pravilnik o inovacijah
- Pravilnik o povračilu določenih stroškov, ki jih imajo delavci pri delu
- Pravilnik o delovnih razmerjih
- Pravilnik o disciplinski odgovornosti
- Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih
- Pravilnik o ugotavljanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka.

Gradivo s spremembami in dopolnitvami gornjih aktov je že oz. bo obravnavano in tolmačeno na delavskih svetih v okviru javne razprave.

Kako smo gospodarili v prvem polletju

DO EMO Celje je v I. polletju letošnjega leta poslovala v pogojih gospodarjenja, za katere so bili značilni visoka inflacija, omejevanje rasti cen in osebnih dohodkov, zmanjševanje domačega povpraševanja, težave s plačili v tujino in devalvacija dinarja v primerjavi s košarico konvertibilnih deviz za 49 % samo v I. polletju. Poleg tega je v letošnjem letu pričel veljati nov obračunski sistem, ki je na področju vrednotenja družbenega premoženja in ugotavljanja uspešnosti poslovanja prinesel precej novosti. Izvajanje sanacijskega programa tudi v letošnjem letu poteka v odvisnosti od omenjenih pogojev gospodarjenja tako, da se trend izboljševanja poslovnih rezultatov ohranja.

Ocena poslovnega rezultata DO EMO CELJE

Osnovne značilnosti poslovanja delovne organizacije v I. polletju 1987 so sledeče:

– Proizvodnja izražena v brutu cenah je vrednostno presežila lanskoletno in tudi letošnji plan predvsem na račun TOZD Posoda. Zaradi znižanja obsega proizvodnje v TOZD Odpreski (ukinitvev proizvodnje avtokoles) Ra-

UGOTOVITEV IN RAZPOREDITEV DOHODKA

ELEMENTI	Izvršitev I-VI/86	Plan I-VI/87	Izvršitev I-VI/87	Indeks	
				3:1	3:2
0	1	2	3	4	5
CELOTNI PRIHODEK	16.853.885	28.850.561	29.392.233	174	102
R4 Skupaj	13.299.518	20.781.272	21.537.279	162	104
PORABLJENA SREDSTVA	13.214.040	20.853.354	20.895.652	158	100
DOHODEK	3.689.991	7.997.207	8.496.581	230	106
ČISTI DOHODEK	2.446.295	4.979.557	4.921.098	201	99
Izguba na ČD	98.214		269.523	274	
Del ČD za OD	2.110.152	4.524.485	4.469.362	212	99
Del OD za stan. sklad	104.012	245.801	183.095	176	74
Ostanev za sklade:	330.345	209.271	538.164	163	257
Saldo (ostanek – izguba)	32.088		268.641		
Rezervni sklad	83.814		192.962		
Sklad SP	20.636		84.854		
Poslovni sklad	225.895		260.348		
Izguba	298.257		269.523		

v 000 din

diator, Kotli in Kontejner (padev naročil) in delne spremembe proizvodnega programa, pa je proizvodnja v tonah padla za 7 %. Iz istega vzroka je padla fizična produktivnost za 2,5 %, (vrednostno izražena produktivnost pa porasla daleč nad inflacijo (ind. 229). Oskrbljenost proizvodnje s surovinami je bila razen nekaterih izjem, v celoti vzeto dokaj dobra, kar kaže tudi gibanje zaloga, ki je v okviru inflacije.

– Eksterna prodaja je kljub padcu v II. kvartalu še vedno 2 % nad planirano, v primerjavi z lanskim letom pa delno pod tekočo inflacijo. Pomeni, da smo prodali manj kot smo proizvedli, to pa je tudi vzrok močnega povečanja zaloga gotovih proizvodov konec obravnavanega obdobja.

ZAPOSLENOST

a) Stanje zaposlenih

30.6.86	30.9.86	31.12.86	31.3.87	30.6.87	5:1	5:2	5:3	INBEKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.961	3.000	3.012	3.011	2.982	101	99	99	99

b) Fluktuacija

Stanje zaposlenih 31. 12. 86	3.012
Prišli v obdobju	132
Odšli v obdobju	162
Stanje zaposlenih 30. 6. 87	2.982

c) Planirano štev. zaposlenih

– povp. štev. zaposl.	3.032
– dejansko štev. zap. indeks	3.005
	99 %

ja. Najbolj očiten izpad prodaje je prisoten v odpreskih, zaradi že omejene ukinitve programa avtokoles, delno pri radiatorjih, fitah in posodi, kjer je vzrok v padcu kupne moči in konkurenci.

– Za ekonomske odnose s tujino je značilno, da je izvoz po primerljivem tečaju na lanskoletnem nivoju in da je uvoz manjši od lanskoletnega, vendar smo po veljavni zakonodaji trenutno pasivci. Kljub dohodkovni nezanimivosti smo presegli planiran izvoz za 12 %.

– Celotni prihodek je bil dosežen v višini 29.392 mio din in je vsled novega obračunskega sistema (izpad

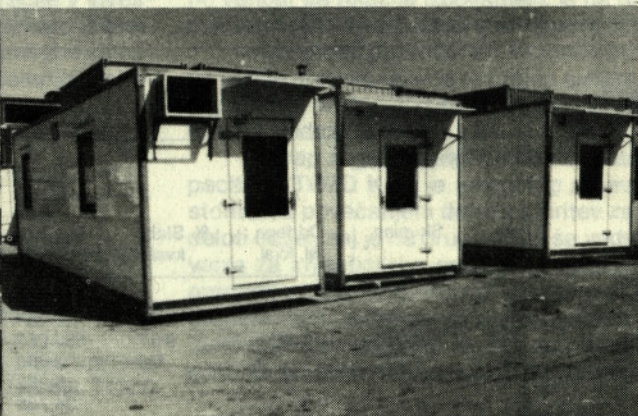
770 mio), izpada prodaje in neplačane realizacije porasle za 74 %. Nujno bo potrebno pristopiti k intenzivni izterjavi terjatev na domačem tržišču.

– Porabljena sredstva so na planirani ravni in večja od lanskoletnih le za 58 % predvsem zaradi visokega porasta salda zaloga, ki je odbitna postavka.

– Dohodek je tako za 130 % višji kot lani in znaša 8.497 mio din, po prejšnjem obračunskem sistemu pa bi bil za ca. 520 mio din višji oz. le za 6 %.

– Pri delitvi dohodka je opazen povečan delež izvajanja za prispevke iz dohodka (iz 17,8 % na 18,7 %), za akumulacijo (od 0,3 % na 2,2 %) in znižan delež za OD (od 60,6 % na 55,7 %). Povprečni mesečni čisti osebni dohodki na delavca, izplačani v I. polletju 1987, so znašali 181 tisoč din, kar pomeni tudi realno rast v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Obseg izplačanih OD je bil usklajen z družbenimi usmeritvami na področju delitve dohodka in čistega dohodka. Ravno tako je oblikovanje sredstev za skupno porabo potekalo v odvisnosti od ustvarjenega čistega dohodka.

– Rezultat doslej omenjenega je pozitiven finančni izid oz. ustvarjena akumulacija na nivoju DO v višini 184 mio din. Ustvarjeno je bilo 454 mio din akumulacije pri šestih temeljnih organizacijah od katerih sta bili najuspešnejši Frite in Posoda ter delno Orodjarna in ERC. Z izgubo pa so poslovala tri temeljne organizacije v skupni višini 270 mio din in sicer Kotli v višini 178 mio din, Radiatorji v višini 58 mio din in Odpreski v višini 33 mio din. Osnovni vzrok izgube pri vseh treh TOZD je v dodatni obremenitvi stroškov poslo-

DELIMO LAHKO LE USTVARJENO – ZATO USTVARIMO ČIM VEČ!

vanja zaradi revalorizacije in delno porastu neplačane realizacije. Podrobnejša obrazložitev vzrokov izgube s predlogi ukrepov za njeno odpravo bo podana v predsanacijskih programih, ki so trenutno v izdelavi. Na tem mestu naj samo omenimo, da je izguba v celoti pokrita v skladu s prvim odstavkom 130. člena Zakona o celot-

nem prihodku in dohodku, tj. v breme revalorizacijskih odhodkov. To tudi pomeni, da bomo lahko izplačevali osebne dohodke v III. kvartalu 87 na osnovi samoupravnih splošnih aktov in v odvisnosti od izpolnjevanja plana.

– Preseganje planiranega deleža slabe kvalitete je najbolj prisotno v programu

emajlirane posode, radiatorjev, odpreskov in kontejnerjev. Ker je izguba na osnovi slabe kvalitete pomembna stroškovna postavka so že bili sprejeti konkretni ukrepi, zadolžitve in organizacijske spremembe v tej službi.

Inovacijska dejavnost beleži precejšen porast saj je bilo podanih 98 novih predlogov v I. polletju 87. V DO

IZKORIŠČENOST DELOVNEGA ČASA

Elementi	Izvršitev I-VI/86	Strukt. 2	Izvršitev I-VI/87	Strukt. 4	Indeks 4:2
0	1	2	3	4	5
Povprečno število zaposlenih	3.004		3.032		
Število delovnih dni	133		132		
Število plač. dni	137		136		
1. Opravljene ure	2.507.435	77,1	2.456.843	75,4	98
– proizvodne	1.277.216	39,2	1.266.615	38,9	99
– režijske	1.230.219	37,9	1.190.229	36,5	96
2. Nadure	87.154		91.005		
– proizvodne	64.072		69.129		
– režijske	23.082		21.876		
3. Neopravljene ure	659.868	20,3	707.439	21,8	107
– odmor	162.879	5,0	159.147	4,9	98
– državni praznik	90.193	2,8	111.137	3,4	121
– redni let. dopust	188.871	5,8	218.271	6,7	115
– hranarina	205.060	6,3	202.605	6,2	100
– ost. plač. izost.	12.865	0,4	16.279	0,5	125
4. Refundacije	6.640	0,2	3.416	0,1	50
5. Neopravljene ure, za katera prejme delavec nadomestilo OD iz sredstev zdravstven. zavarovanja	17.657	0,5	12.395	0,3	60
6. Porodniška	55.347	1,7	73.724	2,3	135
7. Neopravljene ure, za katere ni nadom. OD	6.474	0,2	3.275	0,1	50
SKUPNO ŠTEVILO UR BREZ NADUR:	3.253.421		3.257.091		
SKUPNO ŠTEVILO UR	3.340.575		3.348.096		

STROŠKI

ELEMENTI	Izvršitev I-VI/86	Plan I-VI/87	Izvršitev I-VI/87	3:1	INDEKS 3:2
	1	2	3		
Porabljene sur. in mater. – odstop plan. cen	7.775.242	11.038.019	13.258.005	171	120
Porabljena energija	611.033	955.772	1.054.035	173	110
Transportne storitve	99.771	173.182	193.009	193	112
Stroški invest. zvrzdev. del. sredstev	257.419	517.641	588.390	229	114
Druge proizv. storitve	1.894.918	2.714.799	3.619.419	191	133
Stroški za var. pri delu	90.181	160.083	174.963	194	109
Amortiz. po predp. stopnji	534.907	1.122.644	556.797	104	50
Povrač. na delo in z dela	42.895	78.976	78.758	184	100
Izdatki za preh. delavcev	102.883	330.593	296.755	288	90
STROŠKI R 4 Skupaj	13.300.694	20.781.272	21.541.039	162	10

PROIZVODNJA

TOZD	Izvršitev I-VI/86		Plan I-VI/87		Izvršitev I-VI/87		INDEKS			
	Tone	Vrednost	Tone	Vrednost	Tone	Vrednost	5:1	5:3	6:2	6:4
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
FRITE	3.869	1.362.355	3.940	2.443.002	4.060	2.474.852	105	103	182	101
POSODA	4.983	8.423.633	5.321	19.335.742	5.088	19.960.143	102	96	237	103
RADIATOR	2.356	1.759.993	2.170	3.179.427	2.213	3.115.089	94	102	177	98
KOTLI		1.529.214		2.533.694		2.413.364			158	95
ODPRESKI	1.739	908.395	510	549.923	714	798.257	41	140	88	145
ORODJARNA		333.838		749.522		851.446			255	114
KONTEJNER	4.071	1.056.409	4.260	2.318.337	3.752	2.177.210	92	88	206	94
VZDRŽEVANJE		1.390.282		2.360.512		2.584.186			186	109
ERC		83.920		164.417		191.028			228	116
SIT		422.546		539.715		819.200			194	152
SKUPAJ	17.018	17.270.585	16.201	34.174.291	15.827	35.384.775	93	98	205	104

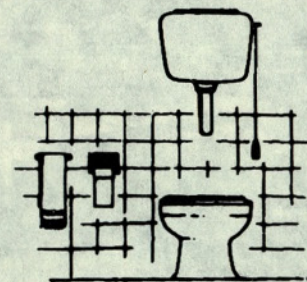
IZGUBA ZARADI SLABE KVALITETE

TOZD	PROGRAM	Enota mere	Skupina	Od tega sl. kval.	% Slabe kvalit.	Izguba nad planom slabe kvalit. po neto PPC
FRITE	frite					4.019
POSODA	alu program	ton	154	3	2,0	4.233
	emajl. posoda	ton	3.676	615	16,7	533.962
	sanitarije	ton	1.107	9	0,8	2.693
	reklamacije					6.262
	izmet					34.768
RADIATORJI	reklamacije					8.013
	emocentral	kom.	4.281	26	0,6	1.729
	trika	ton	670	9	1,34	1.524
	emoterm	ton	439	33	7,64	5.533
	EOR	ton	118	2	1,84	592
	STYRIA	kom.	317	45	14,19	1.285
KOTLI	reklamacije					3.842
ORODJARNA	reklamacije					201
ODPRESKI	kolesa	kom.	7.120	18	0,25	554
	odpreski	ton	484	2	0,4	2.392
	reklamacije					18.930
KONTEJNER	reklamacije					30.906
SKUPAJ						661.438

EMO smo uvedli stimulativen predlogov in pristopili k širši animaciji zaposlenih.

Planirane investicije smo v I. polletju finančno realizirali le v višini 9 % zaradi možnosti plačevanja v okviru mesečnega formiranja amortizacije, zakonske omejitve investiranja za neproizvodje investicije in predvidenih vlaganj v novotovarno frit za izdelavo projektov, odkup zemljišča, geološke in geodetske raziskave šele konec leta. Ure-

ugotovitve. Ne glede na poslabšane pogoje poslovanja, ki smo jih omenili v uvodu, smo uspeli povečati dohodek, poslovati s pozitivnim finančnim izidom na nivoju DO, povečati lastne vire poslovnih sredstev, oblikovati del poslovnega sklada za obratne namene, upoštevati družbene usmeritve na področju delitve čistega dohodka in izboljšati kvalitativne kazalnike poslovanja v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta. Vse premalo pa smo storili na področju zniževanja deleža slabe kvalitete, izterjave neplačanih terjatev, obvladovanja zalog, boljšega koriščenja kapacitet, hitrejšega prilagajanja zahtevam trga, hitrejšega uvajanja novih proizvodov, boljšega koriščenja kadrovnih potencialov in obvladovanja vseh stroškov poslovanja. Še vedno bi želeli trošiti več kot ustvarimo. Poleg tega se prepočasno prilagajamo novemu obračunskemu sistemu, kar je imelo za posledico poslovanje z izgubo v treh temeljnih organizacijah. Samo s striktnim izvajanjem sprejetih sanacijskih ukrepov nam bo uspelo doseči kvalitativni preskok v uspešnosti poslovanja, se dvigniti nad povprečje panoge in si zagotoviti hitrejši razvoj.

dili smo skladišče žveplene kisline, nadaljujejo se dela pri liniji za proizvodnjo butik posode in stroja za poliranje nerjavnih pokrovov, nabavljena je bila transportna oprema, dieselski agregati, računalniška oprema, oprema za prototipno delavnico ipd.

Na osnovi podane analize poslovanja delovne organizacije v I. polletju 1987 lahko povzamemo naslednje

Vedno obstaja boljši način dela. Edinega, najboljšega načina ne dosežemo nikoli. Vsako delo se da poenostaviti. Izvajalec ve o njem največ, zato ga najlažje izboljša. Izvajalci smo vsi.

Analiza izvajanja sanacijskih ukrepov

V nadaljevanju podajamo analizo izvajanja sanacijskih ukrepov po posameznih področjih poslovanja. Sanacijske ukrepe smo sprejeli zaradi poslovanja z izgubo v letu 1985 in jih revidirali ob priliki sprejetja plana za leto 1987.

Področje razvoja in investicij

– Analiza izvajanja plana novih programov in izdelkov kaže še vedno na zamike planiranih terminov. Ti zamiki so večji pri kompleksnejših nalogah, kjer je v izvajanje vključeno več izvajalcev. Koordinacija teamskega dela med službami že daje prve rezultate, kar se kaže na izboljšanju medsebojnih odnosov, izpolnjevanju rokov ter rezultatih razvojne dejavnosti kot celote.

– V smislu jačanja sprege med čistim razvojnim delom (do faze prototipov) ter osvajanjem proizvodov je ustanovljena centralizirana tehnološka skupina. Z jačanjem te skupine bo del teh kasnitev sigurno odpravljen.

– V okviru te problematike se tudi usposabljam za celovito vodenje tehnološkega inženiringa orodij, strojev in naprav.

– Svojo mesto in vlogo v izvajanju razvojnih nalog je dobila tudi prototipna delavnica. Rezultat je hitrejša izdelava prototipov. Z možnostjo uporabe računalniškega dostopa ON-LINE do večjih bank informacij v zahodni Evropi smo si v DO EMO zagotovili permanenten vir svežih tehnoloških in drugih informacij iz vsega sveta.

– V izvajanju so aktivnosti za pospeševanje inovacijske dejavnosti. V začetku leta je bila delno reorganizirana razvojna služba. Del razvoja je priključen programskemu sklopu energetske opreme in bo deloval v okviru službe inženiringa.

– Trend povečevanja pri številu inovacijskih predlogov iz prejšnjega leta se veča, za kar so vzrok dodatni ukrepi programiranja, usmerjanja in predvsem povečanja stimulativenega dela. Pred končno izdelavo je tudi sistem planiranja in izračuna inovacijskega dohodka.

– V zvezi z realizacijo naložb opredeljenih v srednjeročnih sanacijskih programih kakor tudi letnem planu se naloge na obnovitvi in posodobitvi strojne opreme v orodjarni – vezano na koncept formiranja novega programa MATELI redno izvajajo.

– V izvajanju so tudi investicije na razvojnem programu za butik posodo in posodo z niklanim robom. Kasni pa pričetek realizacije v investicijo tehnološke posodobitve tovarne frit, zaradi menjanja nekaterih bistvenih predpostavk iz osnovnega programa izgradnje. Spremembe se nanašajo na sam tehnološki proces, tako, da je v izdelavi novelacija elaborata.

Področje materialne oskrbe

Izvajanje sanacijskih ukrepov s strani Področja oskrbe je bilo v I. polletju 1987 v globalu za DO zadovoljivo.

Ob ugotovitvi povečanja zaloga smo konstantno omejevali nakupe pa tudi trend gibanja zaloga je bil do kraja II. kv. v upadanju.

Zaloga je bilo potrebno prilagoditi zmanjšani porabi, na planirano vezavo pa nam ni uspelo priti. Iznad planirane vezave so TOZD Kotli, TOZD Orodjarna in TOZD SIT

Porast cen repromateriala in kooperantskih delov se je v I. polletju gibal v okviru plana, razen na področju: odlepne dekorja 70 %, bakelitnih delov 120 %, TIO₂ 90 %. Vse večje zahteve s strani dobaviteljev smo reševali oz. usklajevali skupaj z vodstvi TOZD.

Področje za proizvodnjo

– V prvem polletju 1987 se je delež porabljenih sredstev v celotnem prihodu zmanjšal od 78,4 % v I. 1986 na 71, 1 % v I. 1987. To je glede na počasnejšo rast porabljenih sredstev od celotnega prihodka na videz zelo ugodno, ne moremo pa obeh rezultatov direktno primerjati, saj je nov obračun precej zameglil sliko.

Tako od večjih postavk lahko analiziramo le stroške energetike in vzdrževanje, kjer pa ne moremo biti zadovoljni, saj so ti stroški precej nad planiranimi. Najbolj izstopajo količinska povečanja električne energije, pitne in industrijske vode ter zemeljskega plina, so pa ta povečanja predvsem v TOZD Frite in TOZD Posoda, ki sta edini tudi povečali fizični obseg proizvodnje. Čeprav investicijsko vzdrževanje v prvem polletju vsebinsko ni doseglo planiranega obsega in so bili z mesecem majem vsi posegi izven proizvodnje zaustavljeni, gre tu še vedno za precej visoke

vrednosti, zlasti še na srednjih in tekočih popravilih, kar pa je tudi odraz iztrošenosti naše opreme in rokovanja z opremo nasploh.

– Vzdrževanje delovnih naprav in orodij v glavnem ni povzročilo večjih zastojev v sami proizvodnji in je slabša izkoriščenost kapacitet posledica premalo naročil iz prodaje ali pa težav z oskrbo. Morda je izjema le zakasnitev pri izdelavi posod za granulacijo frit ter daljše popravilo centrifug, kar je zahtevalo veliko nadurnega dela v TOZD Frite in delno tudi vplivalo na obseg proizvodnje.

– Na področju slabe kvalitete je položaj še vedno kritičen pri emajlirani posodi, kjer nikakor ne uspemo stanja bistveno spremeniti. Kljub vsem mogočim ukrepom je slabe kvalitete še vedno za 50 % preveč, zato so delavci TOZD Posoda zadolžili vodstvo DO in vodstvo TOZD za pripravo učinkovitih ukrepov za zmanjšanje deleže slabe kvalitete.

– Minimalne tehnološke serije v proizvodnji emajlirane posode so še vedno le cilj, saj bi trenutna prodajna situacija zahtevala krajšanje še tako malih serij, se pa v zadnjem času poskuša dopolnjevati kratke izvozne serije z domačimi naročili, kar je v danih pogojih lahko delna razbremenitev za proizvodnjo.

– Urejanje materialnih in časovnih normativov je stalna naloga, odprava napak in ažuriranje določenih postopkov pa sta predpogoj za čimprejšnjo uvedbo analitične kalkulacije.

– Fizična produktivnost je sicer na nivoju planirane, je pa glede na cilj 5 % povečanja in glede na rezultat po I. kvartalu precej padla, vendar je treba vzrok iskati predvsem v zniževanju proizvodnje v mesečnih planih, kar je posledica težav na tržišču.

Področje trženja in inženiringa

– Cenovna politika prilagajanja inflacijskim trendom, se izvaja, potrebno bo predvsem čimprej pristopiti h kreiranju cenovne politike na osnovi selekcije artiklov po metodi pokrivanja, predvsem pa zagotoviti možnost hitrega prilagajanja tržnim potrebam. Tu je mišljeno predvsem zagotavljanje kreativnosti na področju cen, ki ne sme biti zbirokratizirano omejeno s predhodnimi potrditvami s strani organov samoupravljanja in je potrebno uvesti sistem dogovarjanja na relaciji gospodar – direktor TOZD – Trženje. Enako velja za plačilne pogoje, ki pač morajo biti konkurenčni ali pa se v nasprotnem primeru zavedati, da togost na tem področju pomeni izgubljanje tržišča in ustvarjanje prostega konkurenci.

– Na izvoznem področju se vsi ukrepi izvajajo in tu ni trenutno nobenih težav z vidika plasmana, nasprotno intenziviranje je še možno, vendar je pogojeno z osnovno poslovno odločitvijo, do katere višine je izvoz še sprejemljiv z vidika praga rentabilnosti.

– Optimalno prilagajanje proizvodnje potrebam trga še ni zagotovljeno vendar se relacije izboljšujejo, je pa tu še vedno problematično skladiščenje gotovih izdelkov in urejena odprema.

– Aktivnosti področja ekonomske propagande so realizirane, žal pa še vedno ni do končne faze urejen sistem področja informatike. Liste zaloga gotovih proizvodov so še vedno nezanesljive, prav tako ni urejen sistem na področju šifer.

– Ukrep zagotavljanja naročil za planiran izkoristek proizvodnih kapacitet v TOZD Kotli je inženiring reševal z znižanjem deleža zunanjih storitev, s povečanjem deleža storitev za zunanje naročnike, vendar ni v celoti uspel, saj je na drugi strani še vedno prisotno upadanje povpraševanja za investicijsko opremo. V letošnjem letu smo nabavo materiala prenesli v inženiring, združili razvojne aktivnosti znotraj inženiringa, pristopili k realizaciji širšega povezovanja z eminentimi zunanjimi institucijami in sprejeli dodatne ukrepe za pospeševanje prodaje, vse v cilju zagotavljanja potrebnega nivoja proizvodnje.

Področje za kadre, organizacijo in poslovno informatiko

– Realizacija nalog in ukrepov kadrovskega razvoja

Kvalifikacijska struktura delavcev

Stopnja	Stanje dec. 1986	%	Junij 1987	%	Plan 1987	Sred. pl. %
I in II	1945	64	1910	65	1812	59
III in IV	495	17	494	16	566	19
V	420	14	428	14	468	15
VI	89	3	84	3	122	4
VII	63	2	46	2	92	3
SKUPAJ EMO	3012	100	2982	100	3060	100

Kvalifikacijska struktura delavcev se do konca junija 1987 ni bistveno spremenila v primerjavi s koncem preteklega leta. Spremembe oz. iz-

boljšan je bo nastopilo v III. kvartalu z zaposlitvijo pripravnikov, ki so končali šolanje in visokostrokovnih kadrov, pridobljenih s posebno akcijo.

Z zaposlitvijo teh kadrov se bo povečalo tudi stanje zaposlenih, ki je za 30 delavcev manjše kot konec preteklega leta in tudi pod planom za tekoče leto.

Fluktuacija delavcev (odhodi iz DO) se v primerjavi s preteklim obdobjem umirja in je za 1/3 manjša kot v istem obdobju preteklega leta.

Izrazita mobilnost delavcev znotraj DO pa je posledica organizacijskih sprememb (prenos tehnologij in priprav v DSSS). Odziv na razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1987/88 kaže na uspešnost številnih akcij za pridobitev štipendistov. Na skupaj 178 razpisanih štipendij je prišlo 255 vlog, od tega več kot 50 % za V. stopnjo, okoli 30 % za VI. in VII. ter manj kot 20 % za IV. stopnjo, kjer je ostal največji primanjkljaj glede na razpisane potrebe.

Pričakujemo, da bomo še z dodatnimi akcijami uspeli zapolniti vrzeli pri nekaterih deficitarnih poklicih tudi na višjih stopnjah zahtevnosti.

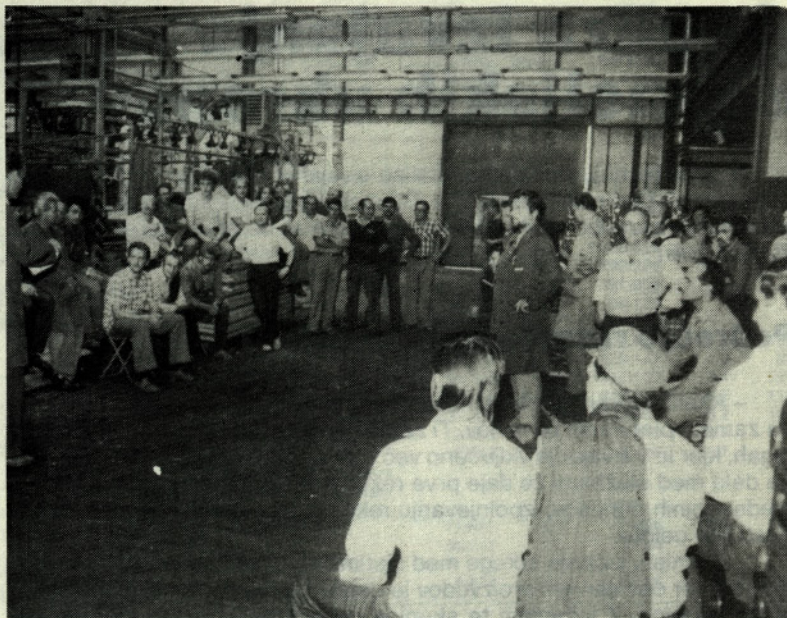
V okviru funkcionalnega izobraževanja je poleg običajnih oblik izobraževanja preko zunanjih institucij zaživelo v DO organizirano izobraževanje na področju informatike in uporabe računalnika po posameznih strukturah delavcev.

– Na področju informatike je bila pozornost dana izobraževanju (ca. 120 ljudi) ter velikim projektom, kot so kadri z razvidom, glavna knjiga. Delo se postopoma prenaša na integracijo informacij za višje nivoje odločanja (trženje, nabava, analitična kalkulacija, itd.).

– Projekt povečanja logističnega sistema je bil zaključen v 1. fazi, ko so bili definirani vsi ključni problemi in oblikovane konkretne naloge za nadaljnje delo. Večja pozornost bo dana organizaciji skladiščenju in odpreme.

Področje ekonomike

– Zagotovitev realnih kalkulacij za vse vrste EMO proizvodov na osnovi novega modela kalkuliranja je v teku. Tako imenovana »analitična kalkulacija« po posameznih izdelkih, grupah in TOZD je že stekla za TOZD Tovarno Posode. Sprovedba kalkulacij za ostale TOZD bo konča-

na predvidoma do 30. 9. 87. Nujno bo potrebno še ažurirati vse tehnološke postopke (normativ dela in materiala), zagotoviti sprotno vnašanje tekočih nabavnih cen v »BAZO« podatkov. V končni fazi je tudi izdelava modela tekočega spremljanja eksterne prodaje po metodi »poslovnega pokritja« ter modela spremljanja proizvodnje na osnovi planov prodaje.

– Sistem celovite spremljanja naročniške (objektne) proizvodnje vključno z dohodkovno in stroškovno spremljavo dejavnosti v Inženiringu in TOZD Kotli je bil izdelan in sprejet v začetku leta 1987. Plani se že izdelujejo na osnovi novih izhodišč, opravljene so bile potrebne inštruktaže delavcev, ki so neposredni izvajalci posameznih opravil, vendar izpeljava sistema še ni zadovoljivo stekla.

Zakonska pretnja

Sanacije bodo ogrozile zlasti zaposlene in njihove osebne dohodke v podjetjih, ki že dlje časa poslujejo z izgubami.

Podjetjem z nepokrito izgubo po zaključnih računih je novi zakon o sanaciji in prenehanju organizacij požugal z ostrejšimi pogoji. Bistvene spremembe so zlasti v krajšem roku za izvedbo sanacijskega postopka, pa tudi sredstva za kritje izgub morajo biti kvalitetnejša. Zadnji sanacijski rok je z enega leta skrajšan na 7 mesecev, z izjemo letošnjega leta, ko je sanacija še možna v devetih mesecih.

Izgub ni več mogoče pokrивati s sredstvi republiškega ali občinskih skladov skupnih rezerv, ampak morajo podjetja najemati sanacijske kredite, bodisi pri gospodarskih organizacijah ali pri bankah. Ti krediti lahko financirajo največ do 70 odstotkov nepokrite izgube, 30 odstotkov pa naj bi pokrivali s sredstvi brez vračilne

obveznosti in z odpisom terjatev.

Koliko podjetij v Sloveniji zajema, in koliko jih šele bo, sanacijski val po novi zakonodaji? Podatki slovenske službe družbenega knjigovodstva kažejo, da je v prvem trimesečju izgubarjem

uspelo zbrati blizu 20 milijard dinarjev za kritje izgube, tako da je znašala nekrita izguba iz leta 1986 konec marca še blizu 6,9 milijarde dinarjev. Izkazovalo jo je 18 podjetij, skupaj z 2.547 zaposlenimi, od teh pa kar osmim ni uspelo niti delno pokriti izgube.

Po stanju konec letošnjega polletja so znašale nepokrite izgube trinajstih slovenskih podjetij še 5,3 milijarde dinarja. Od teh jih je bilo pet v stečajnem postopku, ena organizacija je bila likvidirana, v dveh primerih pa je prišlo do statusne spremembe. V primerjavi z lanskim letom, ko so šle na boben štiri delovne organizacije z blizu 720 zaposlenimi, se zdi, da je novi zakon o sanacijah stanje zaostrial že v prvi polovici leta.

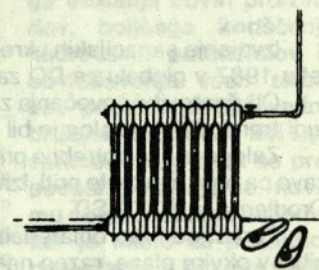
Težko je napovedati, če bodo zaostrene sankcije proti izgubarjem (poleg odpuščanja zaposlenih so znova namerjene na omejevanje osebnih dohodkov) izvedljive, ker bo novi obračunski zakon družbo izgubarjev, po pričakovanjih, močno okreplil. To so nakazali še sicer zelo negotovi trimesečni poslovni izidi. Iz-

gube slovenskega gospodarstva so se v tem času povečale skoraj za 119 odstotkov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, znašale pa so okoli 110,8 milijarde dinarjev.

V službi družbenega knjigovodstva zatrjujejo, da so izgube zabelile nove revalorizacije, ki jih je uvedel letošnji obračunski sistem. Izgubarji so morali namreč na ta račun všteti v porabljena sredstva blizu 87 milijard dinarjev. Ti učinki so pomenili okoli 15 odstotkov porabljenih sredstev pri izgubarjih, medtem ko pri podjetjih s pozitivnim finančnim uspehom niso dosegli 9 odstotkov. Kar pri dobri tretjini organizacij z izgubami so bili učinki revalorizacije, ki bremenijo stroške poslovanja, večji od izkazane izgube.

Po prvem trimesečju je izgube izkazalo skupaj 714 gospodarskih organizacij s 144.785 zaposlenimi, kar pomeni petino zaposlenih slovenskega gospodarstva. Po pričakovanjih državnega – knjigovodje bodo verjetno

zaradi sezonskih vplivov polletne izkazane izgube že manjše od trimesečnih. Predhodni julijski podatki Službe družbenega knjigovodstva nakazujejo, da bodo polletne izgube skupaj merile okoli 105 milijard dinarjev. Izkazalo naj bi jih 259 gospodarskih organizacij s približno 70,4 tisoče zaposlenih. Če številke primerjamo s končnimi poslovnimi izidi

lanskih polletnih obračunov, so letošnje izgube več kot dvakrat krepkejše, imelo jih bo skoraj enako število podjetij, vendarle z okoli 20 tisoč več zaposlenimi delavci. Sicer pa je pretežna večina letošnjih izgubarjev že starih znancev lanskim polletnih in letnih obračunov.

PRIŠLI SMO V ČAS, KO MORAMO VSAKEMU IZMED NAS, KI NE URESNIČUJE OBVEZNOSTI, KI JIH JE PREVZEL, Povedati, da ogroža dobro delo svojih kolegov in da s tem početjem bistveno prispeva k slabi učinkovitosti vseh oziroma celotnega kolektiva.

Hannover '87

Naša DO se že vrsto let udeležuje mednarodnega sejma tehnike v Hannoveru. Tako si je letošnji sejem ogledalo več naših strokovnjakov, z namenom, da spoznajo:

– novosti na področju transportne opreme

- strežne naprave in robotizacijo
- merilne in kontrolne sisteme
- obdelovalne stroje
- strojne elemente
- nove materiale

in se podrobneje informirajo o karakteristikah nekaterih strojev in opreme za TOZD ORODJARNA.

Razstavni prostori sejma so organizirani po posameznih področjih tehnike, kar omogoča boljšo preglednost in koncentracijo sorodnih proizvajalcev. Tako sejem združuje v bistvu več specializiranih sejmov iz naslednjih področij:

- energetika: kontrola in prenos
- raziskave in tehnologije
- mikroelektronika, optoelektronika, računalništvo
- elektrotehnika in elektronika
- računalniški sistemi za razvoj, načrtovanje, kontrolo in vodenje proizvodnje
- industrijska robotika
- investicijski inženiring
- tehnologija transporta (materialov in izdelkov)

- orodni stroji in varilna tehnika
- ročna orodja
- ekologija

– posebna razstava posvečena dosežkom Kitajske tehnike.

Splošen vtis, ki se obiskovalcu ponuja sam po sebi, je naslednji: Razvoj tehnologij in materialov poteka s strahovitim tempom. Kdor hoče v tej tekmi vstrajati, mora vlagati v lasten razvoj in hkrati spremljati svojo konkurenco. Brez računalniške podpore ni praktično nobene veje tehnike več. Računalniki so prisotni od načrtovanja tovarn, izbire tehnologij do vodenja proizvodnje, kontrole kvalitete in prodaje.

Za potrebe TOZD ORODJARNA so bili opravljeni razgovori s proizvajalcem koordinatnega merilnega stroja BN 1015 MITUTOYO. Stroj je opremljen z univerzalno merilno glavo R-PH9 na katero je tudi možna vgradnja laserske merilne glave, ki je trenutno še v preizkušanju. Tudi računalnik (HP 310) omogoča vgradnjo te glave, ki služi za kontinuirno posnemanje izdelkov zahtevnih oblik. K opremi stroja spada še poleg računalnika, tiskalnik (HP 8290 6A), risalnik (HP 7445 A) in pripadajoči programi za merjenje in posnemanje (Geopah, Scanpak). Merilni stroj bo mogoče povezati z našim računalnikom Honeywell kot tudi s postajo CSD-CAM za konstruiranje. S tem strojem se bo tehnološka raven kontrole izdelkov v EMO kot celoti izredno dvignila. Upravljanje stroja je sorazmerno enostavno. Z uvajanjem standardizacije, poenotenja, zamenljivosti posameznih elementov je nujno zagotoviti tudi ustrezno tehnologijo kontrole izdelkov. S proizvajalcem so bili dogovorjeni tudi ostali detajli v zvezi s šolanjem, možo, servisiranjem, rezervnimi deli, potrebnimi prostori itd. . .

Razstavljalec transportne opreme je bilo manj kot prejšnja leta. Tudi obseg razstavljenih eksponatov, je bil skromnejši.

Prvi vtis je, da je kotalni prekucnik kot izdelek ali sistem dosegel zrelo obdobje eksploatacije in proizvodnje. To pomeni, da

ne predstavlja več nobene novosti, kolikor pa jih je, so to manjše spremembe, dodatki in posebne aplikacije kesonov.

Letošnji razstavjalci so bili štirje: Meiller, Atlas, Ajk in Ellermann.

Meiller se je predstavil z novo serijo nadgradenj in kesonov, prilagojeno za nizke, dostavne šasije. Višina kavlja je tipizirana na 900 m. Sistem je prvenstveno namenjen lažjim kamionom skupne teže od 5500 do 7500 kg in maksimalne dolžine kesona 4500 mm. Za vse razstavjalce je značilno, da dajejo vse večji poudarek na varovanje celotnega sistema, tako nadgradnje kot kesona. S tem dosežejo večjo obratovalno zanesljivost in predvsem varnost. Varovanje je izvedeno na različne načine. Uporabljeni so brezkontaktni inčiatorji (indukcijska ali kapacitivna stikala) ali klasična končna stikala z ustreznim vzvodovjem. Namestitve varovanja je takšna, da omogoča zanesljivo dektiranje naloganja nadgradnje in kesona.

V sklopu fleksibilnih streg so bili predstavljeni roboti in manipulatorji.

Ločnica med temi napravami ni izrazita, velja pa, da so roboti po zahtevnosti stopnji programabilnosti in obvladovanju prostora nad manipulatorji. Po ogledu robotov, ki so jih predstavljali tokrat v glavnem le evropski proizvajalci – Asea, Reis, Bosch itd., smo pozornost posvetili proizvajalcem manipulatorjev.

Proizvajalci manipulatorjev (Martonair, Parker, Firbo itd. . .) imajo povečini zasnovano gradnjo na principu zlaganja osnovnih enot (modulov) v celovito strežno napravo. Osnovne enote, ki imajo vsaka svoj pogon pa so pogosto grajene iz namenskih profilov, veznih elementov in standardnih pogonov, ter tipal. Najrazličnejši namenski profili (okrogla vodila, aluminijasti nosilni profili, cevni profili itd. . .) omogočajo izvajanje posameznih aplikacij v kratkem času.

Ogled manipulatorjev različnih proizvajalcev kaže na dokaj enoten pristop h gradnji manipulatorjev.

Okvirji teh pristopov so: tipizacija elementov, univerzalnost elementov (isti elementi so uporabljeni pri moduli, portalih, namenski arhitekturi).

Posebno področje predstavljajo kotalni vodilni elementi, ki omogočajo gibanje modulov, prijemal, portalov itd. . .

Posebno poglavje pri fleksibilni stregi pa predstavljajo enostavno programabilni krmilniki za pogon in sinhronizacijo gibanja posameznih modulov ter vključevanje manipulatorjev in delovanje celotnega procesa. Proizvajalcev krmilnikov je bilo na sejmumu zelo veliko za razliko kot je to primer pri nas, ko teh krmilnikov ni v serijskih proizvodnjah.

Razstavjalci: Infranor, Sutron elektronik, Multitron, Moog itd. . . predstavljajo krmilja za manipulatorje cenovnega razreda 5-8 tisoč DM, odvisno od števila pogonskih osi, ter digitalnih vhodov – izhodov.

Veliko je bilo novitet na področju kontrole kakovosti in novih materialov.

Na sejmumu smo zbrali ogromno tehničnih in komercialnih podatkov v obliki prospektov in strokovnih brošur. Vsi ti materiali so na voljo v naši strokovni knjižnici.

Zaključimo ta članek z mislijo, da je razkorak med nami in tehnološko razvitimi res velik, vendar zopet ne tolikšen, da bi ga z voljo in trdim delom ne mogli premostiti.

CELJSKI PRISPEVEK K INDUSTRIJSKEMU, GRAFIČNEMU IN UNIKATNEMU OBLIKOVANJU

Likovni salon je v juliju 1987 pripravil v okviru praznika občine Celje razstavo celjskega industrijskega, grafičnega in unikatnega oblikovanja.

Namen razstave je bil vzpodbuditi posluš v pogumnejše premike v okviru pojmovanja sodobnega industrijskega in grafičnega oblikovanja ter aktivnejšega odnosa do izvornih oblikovnih vrednot proizvodnega programa celjskih delovnih organizacij.

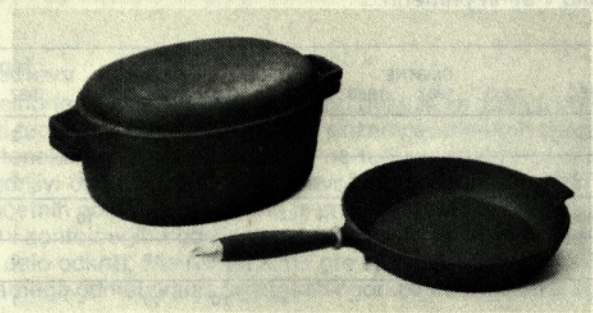
Tudi EMO je na tej razstavi prikazal nekaj izdelkov iz programa EMAJLIRSTVO. To so bili:

- novi ekonom lonec,
- litoželezna posoda,
- kuhalna posoda EMOTON,
- ostale izvedbe posode.

Ocene k našemu prispevku celjskega industrijskega oblikovanja so bile ugodne. Peter Krečič je takole ocenil naše industrijsko oblikovanje: »Še uspešnejša na tem področju je tovarna EMO z novim loncem Ekonom, posodo in ponjivo iz litega železa in osveženim programom kuhinjskih posod v kvalitetnih barvnih obdelavah oblikovalca Mirka Kneza in sodelavcev.«

To nam naj bo vzpodbuda za nadaljnje delo pri razvoju novih izdelkov s sodobnim dizajnom.

Bojan SEŠEL

Litoželezna posoda katero je oblikoval naš sodelavec iz razvojne službe Mirko Knez.

Svetovne cene ob nizkem plačilu za delo

Povprečne mesečne plače, preračunane v dinarje, po tečajni listi dne 22. junija letos so znašale v Jugoslaviji 112.349 din, v Avstriji 502.600 din, Grčiji 292.200 din, Italiji 780.000 din, ZR Nemčiji 917.514 din, Franciji 683.989 din, Švici 1.149.687 din in v Španiji 532.350 din, medtem ko so bile v Madžarski 87.000 din – torej le manjše kot pri nas.

Med 26 proizvodi oziroma storitvami (od kruha, mesa, pijače, čevljev, TV naročnine ipd. do bencina) pa je za nakup enote posameznega proizvoda (kg, l, kom.), prav tako po junijskih cenah bilo potrebno odmeriti večjo vrednost količine porabljene delovnega časa kot delavcu npr. v sosednji Avstriji kar pri 23 proizvodih v Jugoslaviji, madžarskemu delavcu pa pri 11 proizvodih. Najbolj drastična odstopanja so npr. pri kilogramu junetine, za katerega »plača Jugoslovan 5 ur in 30 min. dela, Avstrijec 2 uri 35 min., Italijan 1 uro 40 min. Nemeč pa le 45 minut. Podobno je pri paru moških čevljev, za katerega plača Jugoslovan 32 ur 20 min. dela, Madžar kar 51 ur 15 min., Italijan pa le 5 ur in 40 min. Bencina raje nebi omenjali, ker ga je dobil Jugoslovan 1 liter za polnih 42 minut dela in je v primerjavi s Švicarjem, ki ga je dobil za borih 4 minute dela, daleč najdražji. Tudi TV naročnina daje značilno sliko. Pri nas terja 11 ur dela, v Franciji 1 uro 20 min., v Grčiji 47 min., dočim jo Španec sploh ne plačuje.

Teh nekaj podatkov smo povzeli iz široke razpredelnice, ki jo je objavil mariborski Večer 8. julija, zbrali pa so jih novinarji Tanjuga iz dopisništev iz omenjenih držav. Zamislimo se!

Stanje in opis problematike varstva pri delu ter varstva pred požarom v DO EMO Celje v prvi polovici leta 1987

Varstvo pri delu

Služba varstva pri delu je tudi v preteklem obdobju opravljala naloge v skladu s predpisi pri čemer je potrebno poudariti, da je bila njena glavna skrb, da se čim prej v praksi uveljavi nov zakon o varstvu pri delu, kakor tudi drugi novi predpisi s področja varstva pri delu. Novela zakona o varstvu pri delu je namreč stopila polno v veljavo ravno v tem obdobju. Poleg že navedenega bo potrebno do konca leta z novimi predpisi uskladiti tudi interne akte delovne organizacije, zlasti interni pravilnik o varstvu pri delu.

V delovni organizaciji v prvih šestih mesecih ni prišlo do težjih nesreč, kar je v primerjavi z letom 1986 vsekakor napredek. Povečalo pa se je število lahkih nesreč, kar je potrebno pripisati predvsem spremembi pri uveljavljanju stimulacije, katera se je začela v mesecu marcu izplačevati tudi vsem tistim poškodovanim delavcem, ki koristijo bolniški stalež. Tako so uveljavljali nesreče pri delu tudi delavci, ki so bili v bolniškem staležu po en ali dva dni, kar v predhodnem obdobju ni bil slučaj.

Vsi ti ukrepi so prispevali, da se je število nesreč v primerjavi z letom 1986 povečalo za 10 nesreč.

Pri raziskavah nesreč so se ponovno ugotovljale vse pogostejše kršitve zakonskih predpisov in varnostnih ukrepov. Zaradi navedenih ugotovitev je služba varstva pri delu kar v 21 primerih zahtevala (v predpisanih ukrepih) uvedbo disciplinskih postopkov zoper kršitelje, vendar so odgovorni individualni poslovodni organi uvedli disciplinske postopke samo v štirih primerih.

MESECE	SMRTNE		TEŽKE		LAHKE		IZVEN DELA		SKUPAJ	
	1986	1987	1987	1986	1987	1986	1987			
Januar	-	-	-	-	16	14	2	2	18	16
Februar	-	-	-	-	12	15	2	6	14	21
Marec	-	-	1	-	6	11	10	-	17	11
April	-	-	-	-	16	16	1	3	17	19
Maj	-	-	-	-	10	10	-	1	10	11
Junij	-	-	1	-	9	15	2	5	12	20
SKUPAJ:	-	-	2	-	69	81	17	17	88	98

Tabela prikazuje stanje poškodb za vse TOZD in DSSS v primerjavi s I. polletjem 1986.

Prikazano stanje potrjuje že znana dejstva, da odgovorne osebe simpatizirajo z delavci – kršitelji varnostnih ukrepov. Povsem razumljivo pa je seveda, da se s takšnim načinom dela razvrednoti delovanje službe varstva pri delu in tako prispeva še k večjemu neredu in nedisciplini na področju izvajanja varnostnih ukrepov.

Z opisanim ravnanjem pa odgovorne osebe prevzemajo nase polno odgovornost za eventuelne posledice tudi kazenske v primeru hujših nesreč.

Služba varstva pri delu je med ostalim opravila številna predavanja iz varstva pri delu in izvedla preizkuse znanja za 277 zaposlenih delavcev in za 98 učencev na obvezni šolski praksi.

Skupno je bilo v prvi polovici leta opravljenih 305 periodičnih zdravniških pregledov za delavce zaposlene na nevarnih in zdravju škodljivih delih pri čemer so bile posamezne TOZD (DSSS) zastopane kot sledi:

TOZD Posoda	54 delavcev
TOZD Emokontejner	61 delavcev
TOZD Frite	1 delavec
TOZD Odpreski in avtokolesa	4 delavci
TOZD Kotli	97 delavcev
TOZD Orodjarna	1 delavec
TOZD Radiatorji	2 delavca
TOZD Vzdrževanje in energetika	38 delavcev
TOZD SIT	17 delavcev
DSSS	30 delavcev

Skupaj: 305 delavcev

Za vse delavce pri katerih so bili opravljeni ustrezni periodični zdravniški pregledi so bile izdelane napotnice z vsemi podatki potrebnimi za

VIRI POŠKODB PRI DELU	ŠTEVILO PRIMEROV	
	1986	1987
Pogonski stroji	-	-
Delovni stroji	11	4
Dvigala	1	-
Kotli in posode pod pritiskom	-	1
Naprave na meh. prenos energije	-	-
Prometna sredstva	1	4
Človek in živali	-	-
Električni tok	-	-
Ročno orodje ali orodje na el. pogon	2	2
Snovi in materiali v trdnem stanju	6	13
Kamen, zemlja, pesek	-	1
Železo in vse kovine	38	45
Les in lesni izdelki	2	4
Voda, kisline in lugi	5	1
Snovi in material v obliki plinov	1	-
Eksplzivni plini	2	1
Svetlobna telesa, nevarno žarčenje	-	-
Delovna pota	2	3
Delovna mesta na odrih, lestvah, strehah	-	2
Poškodbe izven dela	17	17
SKUPAJ:	88	98

Tabela prikazuje poškodbe pri delu po virih v primerjavi s I. polletjem 1986.

TOZD	Meseci 1987						SKUPAJ 1986-1987
	Januar 1986-1987	Februar 1986-1987	Marec 1986-1987	April 1986-1987	Maj 1986-1987	Junij 1986-1987	
FRITE	-	1	-	1	-	-	2
POSODA	7	5	8	11	6	5	48
ERC	-	-	-	-	-	-	-
ODPRESKI IN AVTOKOLESA	3	-	1	-	2	1	1
ORODJARNA	1	-	1	1	1	-	5
VZDRŽEVANJE IN ENERGETIKA	2	-	-	1	-	2	2
RADIATORJI	2	3	2	4	3	-	14
KOTLI	1	3	2	1	2	-	9
EMOKONTEJNER	1	4	-	1	1	1	9
SERVIS IN TRGOVINA	1	-	-	-	-	-	1
DSSS	-	-	-	-	2	1	3
SKUPAJ:	18	16	14	21	17	11	88

Tabela prikazuje stanje poškodb ločeno po TOZD (DSSS) in mesecih v I. polletju 1987 v primerjavi s I. polletjem 1986.

izvedbo pregleda. Po prejetih zdravniških izvidih pa je služba varstva pri delu izdelala ustrezna poročila, katera so bila poslana odgovornim osebam v nadaljnjo uporabo in ukrepanje.

V prvi polovici leta se je služba varstva pri delu intenzivno ukvarjala s pripravo izobraževanja za delavce, ki ravnaajo z nevarnimi snovmi.

Pri organizaciji prvega seminarja in preizkusa znanja pa se je že zataknilo, saj se je kljub jasnim zakonskim zahtevam o opravljanju izpitov iz navedenega področja le teh udeležilo manj kot 1/3 vabljenih. Pri bojkotiranju navedenega izobraževanja pa so prednjačili strokovni delavci iz TOZD Frite.

V jesenskem roku se bo tovrstno izobraževanje nadaljevalo, pri čemer pa bo moralo vodstvo področja proizvodnje zaostri odgovornost in delavce, ki preizkusa znanja za delo z nevarnimi snovmi ne bodo opravili, odstranili iz njihovih delovnih mest.

Med ostale pomembnejše naloge, ki jih je služba varstva pri delu opravljala so tudi prijave naših delovišč v tujih delovnih organizacijah pristojnim inšpekcijskim organom. Skupno je bilo prijavljenih pet delovišč.

V matični DO so bili pripravljene pismeni dogovori z izdelanimi ustreznimi programi varnostnih ukrepov in določitvijo odgovornih oseb pri delih tujih izvajalcev v naši DO. Navedenih pismenih dogovorov je bilo pripravljenih sedem.

VZROKI POŠKODB PRI DELU	ŠTEVILO PRIMEROV	
	1986	1987
Poškodbe izven dela	17	17
Stroji in naprave s hibami	3	-
Motnje v normalnem teh. postopku	-	-
Ročno orodje in orodje na meh. pogon	1	1
Električne naprave	-	-
Nepravilno urejeni delovni prostori	2	1
Nepravilna in nezadostna razsvetljava	-	-
Natrpna delovišča	1	2
Transportne poti	1	2
Pomanjkanje varnostnih naprav	4	-
Nepravilna uporaba oseb. zaščit. sredstev	5	-
Višja sila (elementarne sile)	1	-
Ni faktorja v delovnem okolju	1	-
Nesmotrn in nevaren način del	33	62
Slaba organizacija dela	4	-
Pomanjkanje splošne kontrole	-	-
Pomanjkanje ustrezn. poklic. šol. izobrazbe	-	-
Pomanjkanje poklicnih izkušenj	-	3
Kršitev varnostnih predpisov	15	10
Psihične lastnosti in pomanjkljivosti	-	-
Zdravstvene motnje delavcev	-	-
SKUPAJ:	88	98

Tabela prikazuje poškodbe pri delu po vzrokih v primerjavi s l. polletjem 1986.

Služba varstva pri delu je izvajala nadzor nad varnim in požarnovarnim izvajanjem del tujih izvajalcev del, sproti pa so se odpravljali med delom nastali problemi.

Skupno s TOZD Vzdrževanje in energetika se je usklajevalo odpravljanje ugotovljenih pomanjkljivosti pri periodičnih pregledih delovnih priprav in naprav, katere je izvajala pooblaščen delovna organizacija IVD.

Prevzemi novih delovnih sredstev ter generalno popravljenih delovnih priprav so ves čas potekali tekoče skladno z nastalimi potrebami tako, da ni prišlo do zastojev v proizvodnji.

Služba varstva pri delu se je mnogo časa ukvarjala s problematiko varnega dela na stiskalnicah Litostroj v kovinsko predelovalnem obratu TOZD Posoda in s problemom nagibne naprave v TEO Šentjur, kjer je prišlo do hudih napak kljub formalno izdani varnostni dokumentaciji.

Poleg rednih pregledov dvigalnih naprav in transportnih sredstev (viličarjev) so se postopoma ponovno začeli opravljati pregledi delovnih priprav in naprav po posameznih TOZD z namenom, da se pomanjkljivosti ugotavljajo in tekoče odpravljajo.

Med stalne naloge s katerimi se služba varstva pri delu redno ukvarja je izdelava navodil za varno delo za vsa nova, kakor tudi ostala delovna sredstva, kjer pa se pogreša pomoč neposrednih vodij del.

Z meritvami ekoloških faktorjev se je pričelo v TOZD Kotli, celotna naloga pa bo zaključena do konca leta 1987.

Opravljale pa so se tudi vse druge naloge, ki so se vsakodnevno pojavljale v DO.

Požarna varnost

Med pomembne naloge službe varstva pri delu, ki se morajo tekoče izvajati je šteti tudi izvajanje vsakodnevnih požarnovarnostnih ukrepov.

Veliko potencialno požarno nevarnost so tudi v preteklem obdobju predstavljali gorljivi odpadki, ki se niso pravočasno odvažali iz DO.

Od 11. začetnih požarov, do katerih je prišlo v prvih šestih mesecih, jih je bilo kar 9 v kontejnerjih z gorljivo navlako. Pravih vzrokov navedenih požarov se ni dalo odkriti, vse pa kaže, da gre za namerno zažiganje ali zaradi malomarnega odmetavanja cigaretnih ogorkov v kontejnerje z gorljivimi odpadki.

Vsi začetni požari so bili s strani dežurnih članov IGD pravočasno lokalizirani tako, da do večje materialne škode ni prišlo.

Skladno s Pravilnikom o organiziranosti varstva pred požarom in o strokovni usposobljenosti delavcev, odgovornih za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih so pooblaščen delavci, ki poleg svojega dela opravljajo strokovne naloge na področju požarnega varstva, opravili ustrezne seminarje in strokovne izpite. Tečaja in izpita ni opravil samo pooblaščen delavec iz TOZD - SIT.

Služba varstva pri delu je tekoče izdajala in potrjevala pismena dovoljenja za uporabo odprtega ognja na mestih, ki niso ognjevarno urejena, tako za naše kot tudi tuje izvajalce del. Slednje je služba varstva pri delu vnašala tudi v pismene dogovore pri delu tujih izvajalcev v DO EMO. Z izdajo navedenih dovoljenj so bili istočasno predpisani ustrezni preventivni požarnovarnostni ukrepi.

V mesecu juniju je služba varstva pri delu skupno z izobraževalno dejavnostjo pripravila 5 seminarjev za usposabljanje gasilskih trojk za vse TOZD razen TOZD Kotli. Izobraževanja se je od 205 vabljenih delavcev udeležilo 165. Vsi udeleženci so bili poleg teoretičnega dela iz področja požarne preventive seznanjeni tudi s praktično uporabo ročnih gasilskih aparatov.

Za zaključek je potrebno poudariti, da bo v bodoče potrebno zaostri odgovornost pri izvajanju požarnovarnostnih ukrepov na vseh nivojih, da ne bi prišlo do nepredvidenih katastrofalnih posledic, ki jih lahko povzročijo požari večjih razsežnosti.

Vodja službe varstva pri delu
Šorn Milan, varn. ing.

Od vsakega posameznika je odvisna bodoča pot našega kolektiva

Maraton »Franja« šestič

Tudi letos sta »Rog« in profesionalca Primož Čerin, Nedeljski s pomočjo krajevnih skupnosti priredila v počastitev dneva vstaje 6. koledarski maraton »Franja« v dolžini 160 km. Ta maraton

in profesionalca Primož Čerin, Krka in Rog s svojima ekipama, pa Bojan Križaj, itd.

Start maratona, na katerem je sodelovalo 1940 tekmovalcev, je bil v Tacnu. Do

Na tej preizkušnji tudi tokrat ni manjkalo naših kolesarjev, ki so dosegli naslednje uvrstitve po kategorijah:

moški do 30 let:

Zimšek Andrej – 162. mesto v času 4:19,14; Rojnik Robert – 267. mesto v času 4:38,42.

V tej kategoriji je bilo uvrščenih 727 tekmovalcev.

moški od 31 do 45 let:

Jurc Rudi – 49. mesto v času 3:53,36; Smeš Srečko – 185. mesto v času 4:34,39; Audič Srečko – 385. mesto v času 5:18,19.

Uvrščenih je bilo 617 tekmovalcev.

moški nad 46 let:

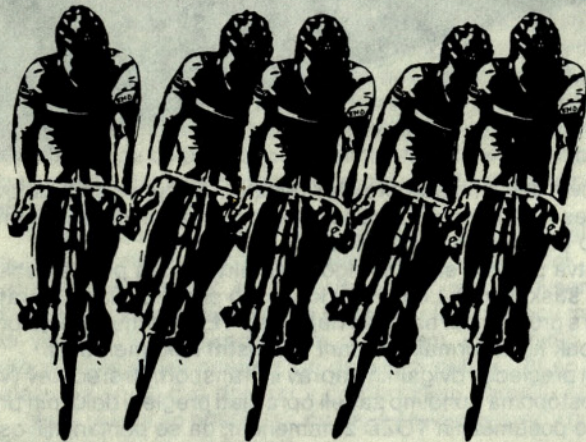
Škapin dr. Rudi – 40. mesto v času 4:38,52; Gostečnik Ivo – 55. mesto v času 4:48,18; Tominc Ivan – 80. mesto v času 5:05,36.

Uvrščenih je bilo 182 tekmovalcev.

ženske nad 30 let:

Terglav Tanja – 22. mesto v času 6:32,25.

Uvrščenih je bilo 25 tekmovalk.

sodi med najtežje in najbolj množične kolesarske prireditve pri nas in v svetu. Maraton je bil letos že drugič odprt za vse kolesarje, tako za rekreativce, aktivne tekmovalce in profesionalce.

Udeleženci so prišli iz vseh krajev Slovenije, pa tudi iz Avstrije, Italije in Hrvaške. Na startu se je pojavil tudi

Brezovice je bila vožnja zaprta, nakar je bil leteči start. Pot je vodila kolesarje skozi Logatec, Idrijo, Cerčno, in čez osem km vzpon na Kladje kamor je prvi pripeljal Primož Čerin. Sledil je spust v Poljane in naprej proti Škofji Loki, Skoručni v Tacnu. Prvi je ciljno črto prevozil Pinterič (Rog) pred Primožem Čerinom.

III. Savinjski kolesarski maraton

9. avgusta je kolesarski klub Žalec pripravil tretji tradicionalni maraton po cestah Savinjske doline. Dolg je bil 70 km, pot pa je vodila kolesarske zanesenjake s štartnega mesta pred blagovnico Nama v Žalcu preko

Vinske gore v Titovo Velenje, nato preko Gorenja v Mozirje, pa na Žakovec v Rečico, Nazarje, Letuš, Braslovče, Polzelo in skozi Gotovlje na cilj, nazaj v Žalec.

Vzorno organiziranega

maratona se je udeležilo 738 kolesarjev, med njimi seveda tudi člani naše kolesarske sekcije. Za EMO so pedala vrteli: Smeš Srečko, Kos Črtomir, Gostečnik Ivo, Jurc Rudi, Tominc Ivan, Selčan Vili, Prezelj Miran, Zimšek Andrej, Ivančič Zmago, Odlazek Stanko in Kmecl Erih.

Pihalni orkester vabi k sodelovanju

V skladu s programom dela in željo pridobiti k sodelovanju čimveč mladih, organizira Pihalni orkester EMO s pomočjo ZKO in glasbene šole iz Celja izobraževanje za vse mlade, ki se zanimajo za tovrstno glasbo.

Izobraževanje je brezplačno, potekalo bo pod strokovnim vodstvom priznanih in izkušenih glasbenih pedagogov.

Ker smo prepričani, da med mladimi Celja in okolice še vedno obstaja zanimanje za tovrstno obliko glasbenega udejstvovanja, vabimo vse zainteresirane, da se odzovete našemu vabilu in se nam priključite, tako, da bomo v prihodnje skupaj nadaljevali tradicijo uspešne tovarniške godbe, katere začetki segajo v leto 1945.

Vse podrobnejše informacije v zvezi z izobraževanjem oziroma pristopu h godbi na pihala je moč dobiti pri tov. Adamič Slavku (tel. 32-112 interna 624).

Pričakujemo vas!

Pihalni orkester EMO

IZ DELA IZVRŠNEGA ODBORA DELAVSKEGA SVETA

Izvršni odbor DS DO je na svoji seji dne 1. septembra 1987 potrdil na podlagi 50. čl. družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji (Ur. l. SRS št. 18/36) naslednje zneske povprečnih stroškov ugotovljenih v drugem trimesečju 1987:

1. DNEVNICA – stroški

– cela dnevnic nad 12 ur	8.919.– din
– polovična dnevnic od 8 do 12 ur	4.585.– din
– znižana dnevnic od 6 do 8 ur	3.346.– din

2. STROŠKI ZA LOČENO ŽIVLJENJE

– stroški za ločeno življenje (iz 57. čl. družbenega dogovora) znašajo:

– stroški za stanovanje	72.432.– din
– stroški za prehrano	80.271.– din

3. POVPREČNI STROŠKI ZA PRENOČIŠČE

– za hotele B kat. ali nižje kat.	po računu
– za hotele A kat. ali višje kat. po računu, vendar največ	8.048.– din
– brez računa	3.659.– din

4. KILOMETRINA

	132,32. din
--	-------------

z veljavnostjo od 1. 9. 1987 dalje.

Kadrovske vesti

od 1. 7. 1987 do 31. 7. 1987

Sprejeti na delo:

JAKOP Breda, KRALJ Marija, ARTNAK Hedvika, LESKOVŠEK Martin, ŠPLAJT Martin, VURUNIČ Radomir, MOHAR Anton, JAKŠE Dušan, GAJŠEK Darko, GUČEK Bojan, – vsi TOZD Posoda; ŠALEKER Melita – DSSS – Trženje; KOS Brigita – DSSS – kontrola; ZUPANC Marta – DSSS – druž. stan.; KOLEŠA Andrej – DSSS – kontrola; JUTERŠEK Mitja – Orodjarja; KOVAČIČ Silvester – Kontejner; GORENAK Ivan, DOBOVIŠEK Aleksander – oba Kotli.

Iz DO so odšli:

ČEH Aleksander, STANKOVIČ Mladen, GAJŠEK Stanislav, MUHA Darijan – vsi TOZD Posoda; LAKOTA Faruk – Kotli; MIKOLA Robert – Radiatorji.

Upokojili so se:

ŠAJN Amalija – Posoda; KOŠEC Viljem – Odpreski; MAVHAR Janez – DSSS – nabava; PONDELAK Ivan – Vzdrževanje.

Premeščen iz TOZD v DSSS

KRISTAN Milan iz Servis in trgovina v DSSS – inženiring.

Savinjskega maratona sta se tokrat udeležila tudi Govek Valentin in Vengust Miran, sicer naša stara znanca s smučarskih tekov. Na žalost se kljub glasnim predhodnim napovedim ni udeležil maratona Planko Oto, kajti prespal je start ob osmi uri, zagotavlja pa, da se mu to ne bo več zgodilo in da bo prihodnjič zanesljivo z nami.

Rudi JURC

Sporočila sodelavcev

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavkam iz Montaže TOZD Posoda iskreno zahvaljujem za dragoceno in nepozabno darilo, ki mi bo trajen spomin.

MARIJA MAHNE

- 0 -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Radiatorji za lepo darilo in izkazano pozornost.

SLAVKO KOLAR

- 0 -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem svojim sodelavkam in sodelavcem iz alu oddelka in ostalim prijateljem za izkazano pozornost ob slovesu ter dragoceno darilo, ki mi bo v trajen spomin.

Obenem želim vsem skupaj še obilo uspeha pri nadaljnjem delu in mnogo medsebojnega razumevanja.

VIKI PAVŠNER

- 0 -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD ORODJARNA za izkazano pozornost in vsem iz TOZD in DO želim veliko razumevanja in delovnih uspehov.

Hvala.

MARTIN JAUŠOVEC

- 0 -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Radiatorji za lepo darilo in izkazano pozornost.

IVAN ZDOLŠEK

- 0 -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem svojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD Vzdrževanje in energetika za izkazano pozornost ob slovesu in dragoceno darilo, ki mi bo trajen, nepozaben spomin. Vsem v delovni organizaciji želim še mnogo delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

FRANC BRAČIČ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

JUSTINE BENKOČ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti in ji darovali cvetje.

Še posebej se zahvaljujem vsem v skladišču gotove posode.

Začujoča hčerka Stanka s sinom, možem in ostalimi sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta

Mihe ŠEKORANJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Posoda in TOZD Odpreski in avtokolesa za izraze sožalja, darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi OOSZ ter godbi na pihala DO.

Zalujoča hči Ana Gajzer in sin Slavko z družinama

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Posoda - obrat gotovih izdelkov, zavijalnica za izkazano pozornost in darilo, ki mi bo vselej drag spomin.

Vsem pa želim še veliko uspehov pri delu, zdravja in medsebojnega razumevanja.

Lenčka GAVEZ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta

Gustija KOVAČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Orodjarna za izraze sožalja, za darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči sin Milko z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

JOVANKE BORENOVIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem notranjega transporta TOZD Posoda za izraze sožalja in izkazano pomoč.

Zalujoči sin Mirko

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi naše ljube mame

Terezije CIGELŠEK

se najiskrenejše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem obrata predelave kovin in oddelka družbenega standarda za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeno zadnjo pot.

Še enkrat iskrena hvala za vsestransko pomoč.

Zalujoči hčerki Olga in Cvetka z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

Mihaela VERDEVA

se iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, za darovano cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči otroci: Štefka, Mici in Miha z družinami

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta

Jožeta KAURIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam iz računovodstva TOZD, predstavnikom DPO DO in vodstvu DO za izraze sožalja, darovano cvetje, pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujem tudi članom godbe na pihala za zaigrane žalostinke.

Zalujoča hči Jožica KOVAČIČ

»Srečala sta se z Abrahamom«

Pred nedavnim sta praznovala 50-letnico rojstva naša sodelavca Flis Anica in Kvartič Marjan. Ob tako pomembnem jubileju so jima sodelavci čestitali in izročili spominsko darilo, seveda pa tudi pokramljali o tem in onem, na koncu pa so dogodek ovekovečili še pred objektivom.

KVARTIČ Marjan (3. 8. 1937) - TOZD Posoda, skladišče gotovih izdelkov, montaža. Zaposlen v EMO od 1. 10. 1954.

FLIS Anica (24. 7. 1937) - TOZD Posoda, skladišče gotovih izdelkov, montaža. Zaposlena v EMO od 15. 6. 1964.

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi dragega moža in očeta

HOSTNIK Mirkota

se iskreno zahvaljujem vsem njegovim bivšim sodelavcem in sodelavkam iz Montaže za izkazano pomoč in izrečena sožalja, prav tako Godbi na pihala ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Hedvika z otrokoma

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi naše drage žene in mame,

MARIJE RAJH,

se iskreno zahvaljujemo vsem njenim sodelavcem in prijateljem za darovano cvetje, izrečena sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti. Še posebno hvala za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Mož Jakob s sinovoma

Emajlirec

Časopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne organizacije EMO Celje in ga prejema vsi člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor.

Glavni in odgovorni urednik: Viki Klenovšek. Tehnična oprema: Jože Kuzma. Naslov uredništva: Celje, Mariborska 86, telefon 32-112, interna 262. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišeeji AERO Celje.

Humor

»Kupil sem novo stanovanje,« ves navdušen pripoveduje Savinjščan svojemu prijatelju. »Pridi pogledat! To je zadnji krik arhitekture! Pomisli, pozvoniš lahko z nogo, s čelom, z brado, z laktom...«

»A tako, normalno, z roko se ne da?« vpraša vabljeni. »Lahko, ampak saj vendar ne boš prišel praznih rok?«

- 0 -

»Gospod, stopili ste moji ženi na nogo, pa se ji niste nič opravičili. Zahtevati moram zadoščenje...«

»O, prosim! Tamle v kotu sedi moja žena. Pojdite k njej, stopite ji na nogo in se ji nič ne opravičite!«

Kmet pride k spovedi in prizna, da se je izneveril svoji ženi. »Kolikokrat?« ga vpraša župnik.

»Gospod župnik, prišel sem se spovedat, ne pa bahat,« odgovori gorenjski kmet.

- 0 -

Nekdanja sošolca se srečata v Parizu.

»Odkod pa ti tukaj?« vpraša prvi.

»Sem na poročnem potovanju!«

»Oho, potem mi boš pa pokazal svojo ženko.«

»To pa ne bo šlo. Ostala je doma, kajti za oba bi lahko bilo poročno potovanje predrago.«

- 0 -

Vaški učitelj se je napotil v mesto. Prav tedaj pa ni bilo nobenega prevoznika. K sreči pa je prišel mimo mesar, ki je kupoval živino.

»Hej ali bi me potegnili do kolodvora?« vpraša učitelj. »Le gor!«

Pred kolodvorom pa vpraša učitelj: »Koliko ti dolgujem za prevoz?«

»Hm, kaj na rečem, običajno dobim za vsako svinjo po sto din.«

- 0 -

Vaški poštar se je tik pred policajem zvrnil s kolesa. Pisma in kartice so se razsule po cesti.

»Ali je na pošti še veliko takšnih tepcev?« je vzvišeno vprašal policaj.

»Ne, jaz sem zadnji, vsi ostali so že pri policiji,« se je odrezal poštar.

Šef natakariči: »Preden poberete krožnike izpred gosta, vprašajte, če morda želi še juhe!«

Natakariča gostu: »Želite še juhe?«

Gost: »Prosim.«
Natakariča: »Je nimamo več.«

- 0 -

V Žalcu skromno oblečen tovariš ogovori starejšega Savinjščana: »Gospod, mi daste pet jurjev za avtobus?«

Savinjščan: »Pripeljite ga, jaz ne bom kupoval mačka v žaklju...«

- 0 -

Kmečka dekla je v trgovini kupila dve liziki.

»Ali boš to dala svoji gospodinjini?« jo radovedno vpraša prodajalka.

»O, ne, te bodo za našega sultana, ki mi vedno lepo polože krožnike, da jih sploh ni treba pomivati!«

Bilo je vroče poletje in kmet si je poleg postelje postavil vrč jabolčnika.

»Hej, žena, ko bom žejen me zbudil!«

»In kdaj bo žejen?«
»Ko me boš zbudila.«

- 0 -

Pred železniško postajo je potnik ujel edini taksi.

Močno je lilo, zato se je srečen pogreznil v sedež.

»Prav žal mi je,« reče voznik. »Moral boste izstopiti.«

»Le zakaj?«
»Pri nas veljajo strogi predpisi. En taksi mora vedno stati pred kolodvorom.«

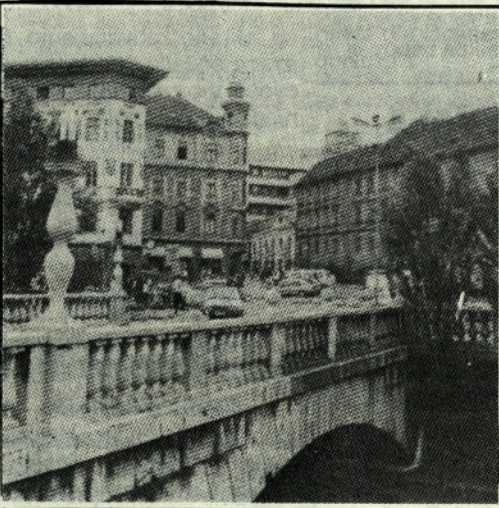

- 0 -

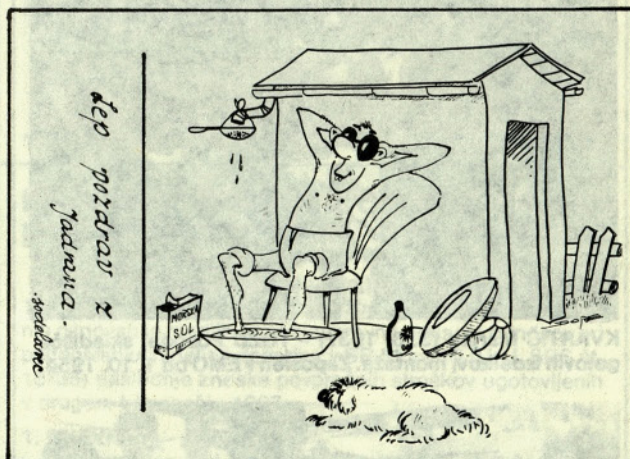
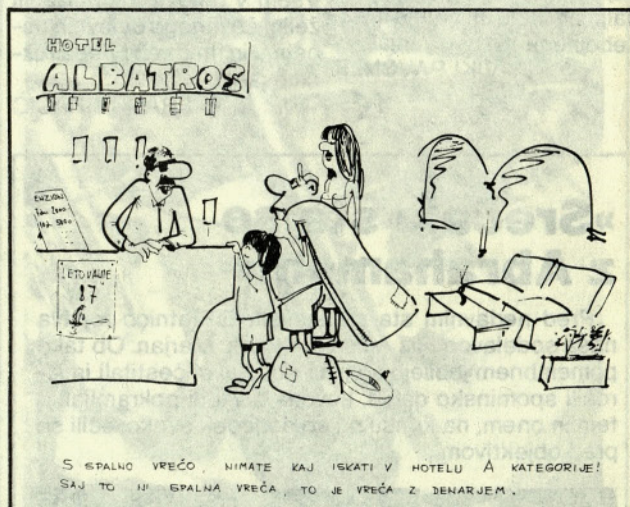
Gorenjec stoji nag pred zdravnikom. Noge so mu polne modric.

»Aha, športnik ste, torej! Naj ugibam: nogometaš, hokejist, vaterpolist, kaj drugega?«

»Ne, ne, igrali smo tarok, tovariš zdravnik.«

Rešite za zabavo

		GLAV. MESTO AMERISKE DRŽAVE WISCONSIN	ELEKTRO-INSTALATER	IME VEČ SLOVENS-KIH VASI	KRAJ NA ČRESU
		VAŽNO ŽIVILO			
		MESTO V FRANCIJI			
		SLOVEN. OSREDNJI DNEVNIK			
		PRVI LETALEC			
		SPĀIT		MILANSKA OPERA	OŠEBJE PERSONAL
	OSTANEK PRI GORENJU	TOMAŽ LAJAVEC			
		HERCEGOVINA			
		MESTO V SSSR			
		LUKA V IZRAELU			
VOJAŠKA ENOTA					
POUK VERE				BANJA	
POJASNILNO V TEKSTU				ANGLEŠKO SVET. PIVO	
				ŠOLSKA KAZEN	
DELNICE		PIJAČA ST. SLOVANOV NA 6 POLOTOK		FRIO ME-HANIK	
				100 m ²	
					
		STAREŠINA ZGORNJI DEL STOPALA			
ITAL. POROČ. AGENC.					
PESNIK AŠKERC				LEPLJIV IZCEDEK DREVES	URADNA OBLEKA DUNOVNIKOV
					DODATEK K POGODBI
NORVEŠ. PRISTANIŠČE					
DEL MOŠKEGA OBLAČILA				SREDSTVO ZA PEMAZ	
ANTON TRŠTENJAK		EDVIN ANDERLIČ		SLAVI	UMETNIŠKA GALERIJA V LJUBLJANI

Odvetnik sporoči svojemu »Plaz,« so ga sočutno klientu: vprašali prijatelji.

»Vaš teta umrla, stop, vi »Planšarica!« je odvrnil edini dedič, stop, naj jo pokopamo ali kremiramo?« Andrej.

- 0 -

Brž je prišel odgovor: »Oboje, stop, nočem tvegati!«

- 0 -

Vlado po desetih letih sreča nekdanje dekline. Poklepetala sta in med drugim mu je potožila, da je že vdova.

»Vidiš, kakšna sreča, da se midva tedaj nisva poročila,« se je razveselil Vlado. »Danes bi bil jaz že mrtev.«

Andrej, navdušen hribolazec se je vračal z gorenjskih planin z obvezano glavo.